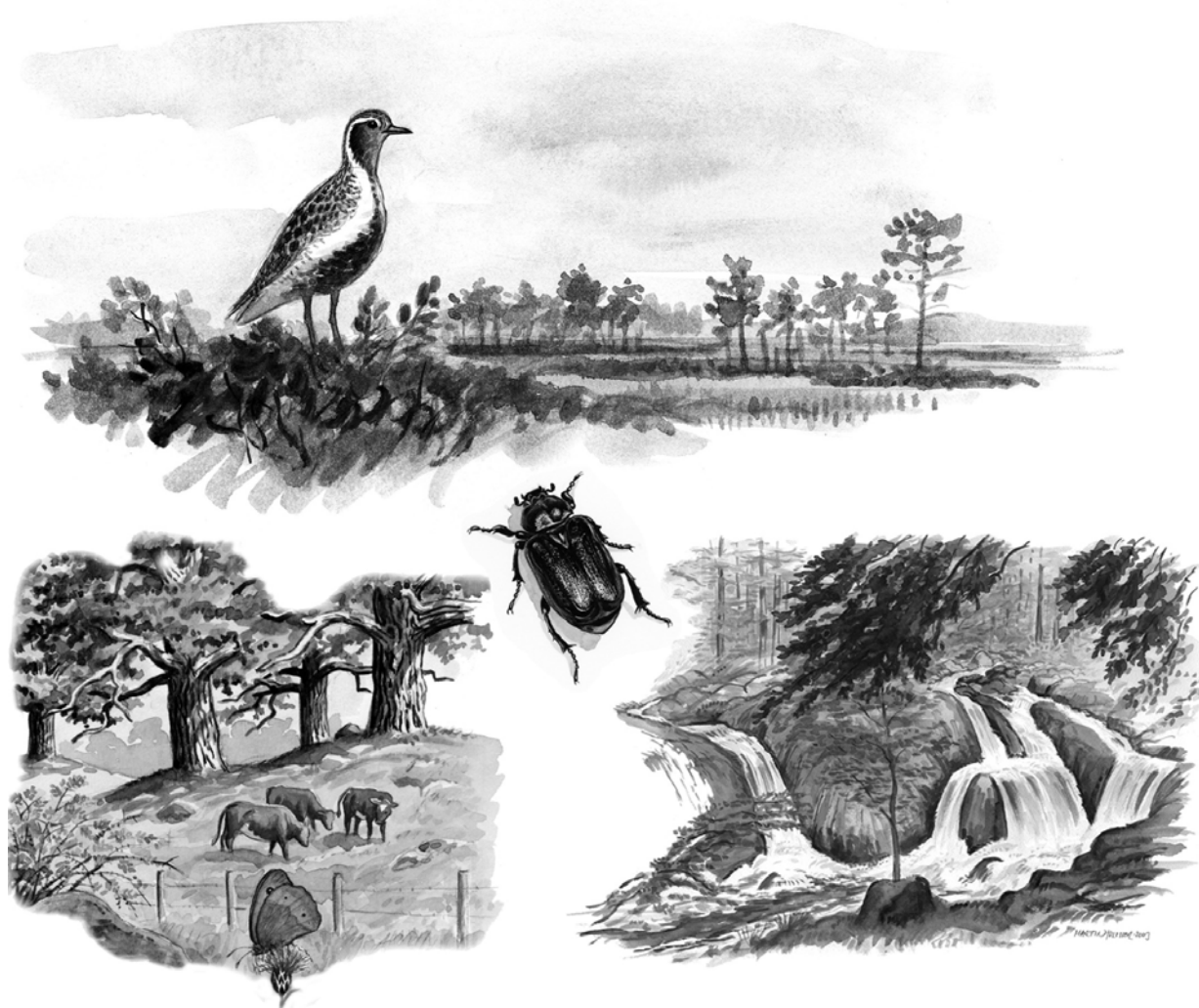

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0530095 Gålsjön

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingsmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten

Fanny Astholm

BEVARANDEPLAN Diarienummer:
Fastställd 511-37461-2005
2005-08-15

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0530095 Gålsjön

Kommun: Färgelanda Områdets totala areal: 46 ha

Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

- 8220 - Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar
- 9050 - Näringsrik granskog
- 9180 - Ädellövskog i branter*
- 9190 - Näringsfattig ekskog

Bevarandeplanen behöver uppdateras!

Enligt nuvarande kunskap om området vet vi att

även följande naturtyper finns:

9010 - Taiga

91D0 - Skogsbevuxen myr

följande naturtyper inte finns eller inte har naturtypsstatus:

8220 - Silikatbranter

9180 - Ädellövskog i branter

Utvecklingsmark till ytterligare naturtyper kan finnas. Detta är viktigt att ta hänsyn till.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Området skall bidra till att upprätthålla eller återställa gynnsamt bevarandestatus på biogeografisk nivå för de naturtyper och arter (enligt habitat- eller fågeldirektivet), som ingår i området.

Syftet med området är att bevara skogs- och rasbrantsmiljöer i opåverkade områden och därmed säkerställa betingelserna för områdets rika fauna och flora.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i januari 1998.

Beskrivning av området

Gålsjön är belägen vid foten av Kroppefjälls västsida. Berggrunden består av gotiska gnejser och granit samt Kappebo- och Dalformationens bergarter. Längs Ragnerudssjöns-Gålsjöns östsida sluttar terrängen brant ned mot sjöarna. Från krönet 80 meter över vattenytan är utsikten mot nordväst imponerande. Mer eller mindre skarpa bäckdalar tvärrar branten på flera platser. Kappebo- och Dalformationen rymmer mineral- och kalkrika bergarter som kalklerskiffer och kloritsten. Dessa är lättvittrade och ger upphov till näringsrika jordar där det ofta växer ängsgranskog och ädellövskog med ek, ask, lind och alm.

Skogen i branterna vid Gålsjön är relativt opåverkad och har naturskogskaraktär. På träden växer flera hotade lavar och mossor. Topografin och skogskontinuiteten torde vara bidragande faktorer till att man även finner flera arter med oceanisk prägel, t.ex. lunglavar och blylav.

I fältskiktet finns flera sällsynta växter som t.ex. tandrot, myskmadra, sårläka, vippärt och vårärt. Sällsynta och krävande gräsarter som back- och lundskafting, hässlebrodd och framförallt skogssvingel dominerar bitvis fältskiktet.

Fåglar som regelbundet ses i området är bl.a. nötkråka, spillkråka, mindre hackspett, gårdsmyg, tofsmes.

I bäcken som rinner genom reservatets norra del finns fiskarten elritsa.

Bevarandemål

Målet är att områdets värdefulla skogs- och rasbrantsmiljöer finns kvar i inrapporterad mängd eller ökar.

Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms då basinventeringen är genomförd. Efter denna inventering kommer också x, y eller liknande mål ersättas med siffror och arter. Preliminära förslag anges inom parentes.

Markägareförhållanden

Ägs till stor del av staten (Naturvårdsverket) och resten är privat.

Vad kan påverka negativt

- Skogsbruk i området utgör inget hot då skogen skall lämnas för fri utveckling enligt reservatets skötselplan.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Området är naturreservat och sköts enligt fastställd skötselplan. Området skall bevaras i orört och ostört tillstånd.

Bevarandestatus

Skrivs efter att baskarteringen genomförts.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovvis med glea tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de

innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Andersson, L., Appelqvist, T. 1982: manuskript.

Jannert, J., Martinsson, P.-O. 1990: Lövskogar i Färgelanda. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1990:3.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1989: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1989: Skötselplan för naturreservatet Gålsjön. Beslut 1989-05-22.

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

8120 Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar

Beskrivning: Kalkrika rasbranter finns i den övre delen av reservatet. Jordlagret är här tunt. Träskiktet och buskskiktet är bitvis öppet men här och var vandrar ung gran in. Även en tycks ha expanderat in på tidigare ljusöppen mark. Floran innehåller här en mängd ängs- och hagmarkväxter såsom stor- och lite blåklocka, gökärt, blodrot, blåsuga, gullris och vårbrodd. I något mer slutna partier förekommer liljekonvalj och vippärt.

Bevarandemål: Skrivs av länsstyrelsen.

Negativ påverkan:

- Luftföroreningar - kvävenedfall och sur nederbörd - kan förändra artsammansättningen för epifytiska lavar.
- Utebliven störning av tramp, vilket kan leda till igenväxning
- Alltför intensiv störning orsakat av ovarsamt friluftsliv vilket kan orsaka dels slitage dels störningar.
- Invandrande gran kan skada livsmiljön.

Nedan nämnda hot är inte aktuella i naturreservatet.

- Bergtäkt
- Skogsbruk

Bevarandeåtgärder: Inga särskilda skötselåtgärder sker inom området.

Prioritering 2
På sikt kan gran och en behöva röjas.

Bevarandestatus: Får betraktas som gynnsam i dagsläget (2004).

Uppföljning: Se tillsvi vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

8220 Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar

Beskrivning: Inom reservatet sträcker sig naturtypen på bergsryggen (den övre delen) i östra delen av området. Träd- och buskskiktet är överlag glest som utgörs av tall och en. Fältskiktet karaktäriseras av ljung, krustätel, tjärblomster och bergglim.

Bevarandemål: Areal:
-Arealen klippvegetation på silikatrika bergssluttningar ska vara minst x (7) ha.

Struktur och funktion:

- Andelen vegetationsfri mark (exkl. skorplavar) ska inte minska mer än x %.
- Träd- och busktäckningen ska understiga x % och ska inte öka mer än y(30) %.
- Bergyta som är obeskyddad av träd under större delen av dagen ska inte minska mer än x(10) %.

Typiska arter:

- Förekomsten och täckningsgraden av typiska lavar och kärlväxter ska bibehållas eller öka, d.v.s. det ska finnas minst x st av de typiska arterna i minst y av provytorna.

Negativ påverkan: - Substratet är känsligt för slitage från t.ex. friluftsliv
- Invandrande tall och en kan skada livsmiljön

Nedan nämnda hot är inte aktuella i naturreservatet.
- Bergtäkt

Bevarandeåtgärder: Inga direkta åtgärder sker inom livsmiljön. Enligt skötselplan får inga åtgärder som förändrar miljöns naturliga tillstånd utföras.

Prioritering 2
Röjning av tall och enbuskar kan bli aktuellt om föryngringen är omfattande inom habitatet.

Bevarandestatus: Får betraktas som gynnsam i dagsläget (2004).

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9180 Ädellövskog i branter*

Beskrivning: Ädellövskog i sluttningar och raviner består av sekundära ädellövskogar med blandade trädslag. Växtplatsen är som namnet säger sluttningar och raviner, både bergbranter och skredmarker. Objekten är oftast små, men har alltid höga naturvärden. De kan ofta utgöra värdekärnor av refugial karaktär i trakter med mycket värdefull lövskog. Denna skogstyp kan vara en relik från värmeperioden eller vara en sen succession efter tidigare hävd.

Inom Gålsjöns naturreservatet finns blandskog med lind, ask, alm och lönn på sluttande marker i raviner. Skogstypen förekommer här på kalkrika jordar. Den omfattar här framförallt fuktiga miljöer med skuggtoleranta arter och torra, varma miljöer som domineras av lind. Karaktärsarter i fältskiktet är hultbräken, ekbräken, lundbräken, vitsippa, svalört, harsyra, lundgröe m.fl. I trädsiktet påträffas lönn, alm, ask, lind, ek och hassel.

Bevarandemål: Areal
-Arealen brantädellövskog ska vara minst x (2) ha eller öka.

Struktur och funktion

-På minst x (90) % av arealen ska andelen nyckelarter i trädsiktet utgöra minst x (50) % i alla skikt och det ska finnas minst två skikt där det undre skiktets höjd är högst 1/2 av det övre.

-Trädsiktets sammansättning ska vara minst x % av respektive trädslag.

-Föryngring av nyckelarter i trädsiktet ska nås i minst x (90) % av området.

Fördelningen av nyckelarter i olika åldrar eller diameterklasser ska vara x.

-Det ska finnas minst x st grova och/eller gamla träd per ha.

Alternativ skrivning: Det ska finnas minst x st grova och/eller gamla träd i naturtypen.

- Gran, liksom trädslag av utländskt ursprung får inte förekomma i området.

-Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död/levande ved ska vara minst 1/5)

Typiska arter

-Minst x av de typiska vedsvampsarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

-Minst x av de typiska lavarerna ska förekomma i minst x % av provytorna.

-Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

-Minst x av de typiska kärleväxterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

<i>Negativ påverkan:</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Fragmentering av ädellövskog leder till minskad kontakt mellan områden, brist på genflöde mellan populationer samt kanteffekter i små objekt. - Invandrande gran och främmande trädslag som t.ex. sykomorlönn. - Luftföroreningar, främst bilavgaser från angränsande större vägar, kan utarma den känsliga epifytfloran av lavar och svampar. Ett ökat kvävenedfall kan förändra artsammansättningen i både fältskikt och bland epifyterna. I delar av landet kan även sur nederbörd påverka förutsättningarna för många arter. <p>Nedan nämnda hot är inte aktuella i naturreservatet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avverkningar; främst slutavverkningar, både i och i anslutning till objektet. - Buskröjning. - Transporter. - Åtgärder i angränsning till objektet som förändrar områdets hydrologi, t.ex. dikning och andra markavvattnande åtgärder och dämning. - Genom att anlägga skogsbilvägar i närheten av habitatet kan hydrologin och/eller hydrokemin i området förstöras. - Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc, kan förstöra eller skada habitatet.
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	Inga direkta åtgärder sker inom livsmiljön. Enligt skötselplan får inga åtgärder som förändrar miljöns naturliga tillstånd utföras. I vissa fall krävs en skötsel för att bibehålla och återskapa naturvärden. Inom habitat behövs tillsvidare inga åtgärder komma tillstånd.
<i>Bevarandestatus:</i>	Får betraktas som gynnsam i dagsläget (2004).
<i>Uppföljning:</i>	Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9050 Näringsrik granskog

Beskrivning: Inom området finns näringsrika barrskogar eller blandskogar med gran på näringsrika jordar inom flera områden. Habitatet återfinns i dalgångar eller på sluttningar med rörligt markvatten. Högorter och ormbunkar. Karaktärsarter bland ormbunkar är hultbräken, ekbräken och träjon. Andra vanliga arter är vitsippa, blåsippa, skogsviol, harsyra, hässlebrodd.

Bevarandemål: Areal
-Arealen av naturtypen ska vara minst x (20) ha eller öka.

Struktur och funktion

- Trädslagsfördelningen ska vara minst x % a, y % b, z % c, etc.
- Lövträdsarterna sälg, rönn och asp ska förekomma i minst x (90) % av naturtypen och utgöra minst x %. Minst x (10) skott högre än 2-4 m ska finnas per ha av respektive lövträdsart.
- Trädslag av utländskt ursprung t.ex. ädelgranar ska inte förekomma inom naturtypen.
- Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död ved/levande ved ska vara minst x/y.)
- Sumpskogar ska ha en ostörd hydrologi. Det ska inte finnas diken med avvattande effekt.

Typiska arter

- Minst x av de typiska kärlväxterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

Negativ påverkan:

- Luftföroreningar - kvävenedfall och sur nederbörd - kan förändra artsammansättningen för epifytiska lavar.
- Kvävenedfall kan skapa eutrofiering, med negativa effekter på lavar m.m.
- Skogsbilvägar fragmenterar området och påverkar hydrologin.
- Skogsbruk i närliggande marker.
- Åtgärder i angränsning till objektet som förändrar områdets hydrologi, t.ex. dikning, anläggande av skogsbilvägar och andra markavvattande åtgärder och dämning.

Nedan nämnda hot är inte aktuella i naturreservatet.

- Skogsbruk.
- Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc, kan förstöra eller skada habitatet.

Bevarandeåtgärder: Enligt skötselplan får inga åtgärder som förändrar miljöns naturliga tillstånd utföras.

Prioritering 2

Inga direkta skötselåtgärder behöver ske inom livsmiljön Skötselbehov kan dock på sikt föreligga. De naturvärdena som främst utvecklats genom naturlig dynamik lämnas dock till fri utveckling.

Bevarandestatus: Får betraktas som gynnsam i dagsläget (2004).

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9190 Näringsfattig ekskog

Beskrivning: Näringsfattig ekskog återfinns i reservatets övre del (östra kant) och har ofta inslag av vårtbjörk, rönn och asp på näringsfattiga, ofta sura, sandiga och podsolerade jordar. Ibland är träden senvuxna, låga och knotiga (s.k. krattskog). Buskskiktet är glest, ofta med brakved och rönn. Karaktärsarter i trädskiktet är ek, vårtbjörk, rönn, asp. I fältskiktet påträffas kruståtel, ängskovall, blåbär, vitsippa, liljekonvalj, kvastmossor och väggmossa.

Bevarandemål: Areal
-Arealen äldre ekskogar på sura sandiga marker ska vara minst x (2) ha eller öka.

Struktur och funktion
-På minst x (90) % av arealen ska andelen nyckelarter i trädskiktet utgöra minst x (50) % i alla skikt och det ska finnas minst två skikt, där den undre skikthöjden är högst 1/2 av den övre.
-Trädskiktets sammansättning ska vara minst x % av respektive trädslag.
-För yngning av nyckelarter i trädskiktet ska nås i minst x (90) % av området.
Fördelningen av nyckelarter i olika åldrar eller diameterklasser ska vara x.
-Det ska finnas minst x st grova och/eller gamla träd i naturtypen.
-Gran, liksom trädslag av utländskt ursprung får inte förekomma i området.
-Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död/levande ved ska vara minst 1/5)

Typiska arter
-Minst x av de typiska vedsvampsarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.
-Minst x av de typiska lavararterna ska förekomma i minst x % av provytorna.
-Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.
-Minst x av de typiska kärlväxterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

Negativ påverkan: - Fragmentering leder till minskad kontakt mellan områden, brist på genflöde mellan populationer samt kanteffekter i små objekt.
- Ett ökat kvävenedfall kan förändra artsammansättningen bland epifyter och i fältskiktet.
Sur nederbörd kan påverka förutsättningarna för många arter.
- Invandring av gran

Nedan nämnda hot är inte aktuella i naturreservatet.
- Olika former av produktionsinriktat skogsbruk, i eller i anslutning till objektet t.ex. slutavverkning, gallring, röjning, blädning etc. Eventuella avverkningar bör vara naturvårdsinriktade med försiktig plockhuggning
- Transporter
- Markberedning, dikning och plantering
- Skogsbilvägar som fragmenterar området och medför att hydrologin i skogsområdet kan förstöras.

Bevarandeåtgärder: I skogar som varit slutna under längre tid och där bedömningen är att naturlig dynamik är lämpligast för att bevara områdets naturvärden, lämnas det till fri utveckling.

Prioritering 2

Skötsel kan ske i form av punktinsatser (röjning, ljushuggning) i anslutning till grova träd eller i övrigt mycket gamla träd (främst ek) som riskerar att skuggas ihjäl i förtid.

Bevarandestatus: Får betraktas som gynnsam i dagsläget (2004).

Uppföljning: Se tills vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.
